

Psalm 14

1 Voor de koorleider. Van David.

De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God. Zij bedrijven gruwelijke en afschuwelijke misdaden, niemand is er, die goed doet.

2 De HERE ziet neder uit de hemel op de mensenkinderen, om te zien, of er een verstandig is, een, die God zoekt.

3 Allen zijn zij afgeweken, tezamen ontaard; er is niemand die goed doet, zelfs niet een.

4 Hebben zij dan geen kennis, al die bedrijvers van ongerechtigheid die mijn volk opeten, als aten zij brood? De HERE roepen zij niet aan.

5 Daar overvalt hen de schrik, want God is bij het rechtvaardig geslacht.

6 Het voornemen van de ellendige kunt gij wel beschamen, maar de HERE is zijn toevlucht.

7 Och, dat uit Sion Israels redding daagde! Als de HERE een keer brengt in het lot van zijn volk, dan zal Jakob juichen, Israel zich verheugen.

Romeinen 3

9 Wat dan? Worden anderen boven ons gesteld? In geen enkel opzicht; wij hebben immers tevoren Joden zowel als Grieken beschuldigd, dat zij allen onder de zonde zijn, {}

10 gelijk geschreven staat: Niemand is rechtvaardig, ook niet een,

11 er is niemand, die verstandig is, niemand, die God ernstig zoekt; {}

12 allen zijn afgeweken, tezamen zijn zij onnut geworden; er is niemand, die doet wat goed is, zelfs niet een.

13 Hun keel is een open graf, met hun tong plegen zij bedrog, addergif is onder hun lippen;

14 hun mond is van vloek en bitterheid vol;

15 Snel zijn hun voeten om bloed te vergieten,

16 verwoesting en ellende zijn op hun wegen,

17 en de weg des vredes kennen zij niet.

18 De vreze Gods staat hun niet voor ogen.

19 Nu weten wij, dat de wet, bij al wat zij zegt, tot hen spreekt, die onder de wet zijn, opdat alle mond gestopt en de gehele wereld strafwaardig worde voor God,

20 daarom, dat uit werken der wet geen vlees voor Hem gerechtvaardigd zal worden, want wet doet zonde kennen.

21 Thans is echter buiten de wet om gerechtigheid Gods openbaar geworden, waarvan de wet en de profeten getuigen,

22 en wel gerechtigheid Gods door het geloof in Jezus Christus, voor allen, die geloven; want er is geen onderscheid.

23 Want allen hebben gezondigd en derven de heerlijkheid Gods,

24 en worden om niet gerechtvaardigd uit zijn genade, door de verlossing in Christus Jezus.

25 Hem heeft God voorgesteld als zoenmiddel door het geloof, in zijn bloed, om zijn rechtvaardigheid te tonen, daar Hij de zonden, die tevoren onder de verdraagzaamheid Gods gepleegd waren, had laten worden;

26 om zijn rechtvaardigheid te tonen, in de tegenwoordige tijd, zodat Hijzelf rechtvaardig is, ook als Hij hem rechtvaardigt, die uit het geloof in Jezus is.

Psalm 14

Gemeente van onze Heer Jezus Christus

Psalm 14 is vrijwel gelijk aan Psalm 53

Vrijwel: een paar woorden zijn anders en de naam van God is in Psalm 14 de verbondsnaam 'Here' en in Ps 53 gewoon 'God'.

Beide Psalmen openen met: 'De dwaas zegt in zijn hart: er is geen God'.

Er zijn mensen, die niet in het bestaan van God geloven.

Atheïsten noemen ze zichzelf.

Vindt u hen dwazen?

Atheïsten stellen soms hele slimme vragen, want ze zeggen: Valt God wel te bewijzen?

Of: kunnen we met de wetenschap nu niet veel dingen verklaren die we vroeger aan God toeschreven? En: als God bestaat waarom is er dan zoveel lijden? En waarom gaat het in de kerk soms zo menselijk toe?

Atheïsten lijken niet altijd dwaas in de zin van dom of niet intelligent.

De dwaas zegt in zijn hart: er is geen God

Mag ik u eerlijk vragen: zegt u dat ook wel eens in uw hart: God is er niet! Waar is God?

Twijfelt u zelf nooit?

Geloven in God is namelijk nooit vanzelfsprekend.

Twijfel kan dan een eerlijke zaak zijn, een eerlijk zoeken ... naar God. Niet dwaas.

Atheïsten zijn daarom niet zomaar dwaas. Ze brengen soms naar buiten wat je van binnen denkt.

Maar, misschien kan je wel die atheïsten dwaas noemen, die zo stellig menen te weten, dat er geen God bestaat; die het menen te kunnen bewijzen, of zeggen dat de wetenschap alle vragen heeft opgelost of zal oplossen en dat het met het geloof in God niet is te combineren.

Zulk een oppervlakkige waanwijsheid hoef je niet ernstig te nemen.

Die is inderdaad dwaas.

Maar wat bedoelt de Psalmist met: 'de dwaas zegt in zijn hart: er is geen god'.

Wel, hij heeft met die uitspraak niet het z.g. atheïsme op het oog, het met je verstand ontkennen dat God er niet is en nooit kan hebben bestaan.

Dat atheïsme bestond toen nog helemaal niet.

Het was ondenkbaar in vroeger dat iemand het bestaan van God in twijfel trok, want iedereen was religieus.

En het is nog steeds een zeer klein percentage van de mensheid dat zich atheïst noemt.

Calvijn schreef vier eeuwen geleden nog: Als je ergens zoekt naar een volk dat onbekend is met God, dan zou je het zoeken bij een minder ontwikkeld volk. En toch is er geen natie zo barbaars, geen volksstam zo verwilderd, of men heeft overtuiging dat er een God is.

Vier eeuwen geleden kon Calvijn zich nog niet voorstellen dat er mensen waren die niet in God geloofden, maar hij zou vandaag schrikken: in een ontwikkeld land als Nederland zijn er mensen die het bestaan van God ontkennen.

En hij zou nog meer schrikken als hij hoorde dat dominees in een kerk een boek schrijven met als titel 'geloven in een god die niet bestaat'.

De dwaas zegt in zijn hart: er is geen god.

De uitspraak heeft niets te maken met het ontkennen van het bestaan van God.

Ze heeft niets te maken met het theoretisch ontkennen van Gods bestaan.

De dwaas is namelijk niet iemand die intellectueel dom is, maar ethisch dom.

Het zit niet zozeer verkeerd in zijn hoofd, maar hart.

De dwaas zegt in zijn 'hart' ... er is geen god!

Eigenlijk moet je vertalen: de dwaas zegt in zijn hart: niks god, niks mee te maken!

De dichter heeft hier mensen voor ogen, die met hun hoofd waarschijnlijk wel het bestaan van God beamen, maar met hun hart niet.

Uiterlijk zijn zij godsdienstig en voldoen ze aan allerlei religieuze plichten, maar innerlijk laten zij zich niet door God storen, zich niets aan Hem gelegen liggen

Het zijn mensen die misschien oerrechtzinnig denken, maar ondertussen leven alsof God er niet toe doet.

Hun hart heeft dan andere keuzes waar God geen richting aan geeft

Met hun verstand discussieren ze over godsdienst, maar vanuit hun hart leven ze in feite naar eigen behoeften en belangen.

Uiterlijk is er een leven van religieuze plichtplegingen, maar innerlijk is het een leven zonder God.

Een mens die zo leeft is dwaas.

'Nabal', staat er in Hebreeuws.

Nabal, zo heette de man van Abigail die van David, de gezalfde des Heren, zei: wie is die David, wie is die zoon van Isai.... nik mee te maken, niks God...

De dwaas -de nabal- zegt in zijn hart: er is geen god.

Maar de psalmist ziet het dwaze leven met de rug naar God toe niet alleen werkzaam in het hart, maar ook in de handen.

Niet alleen in de innerlijke gesteldheid, maar ook in de uiterlijke daden.

De dwaas -die zich in zijn hart niets aan God gelegen laat liggen- wat doet hij samen met andere dwazen? -: 'Zij bedrijven gruwelijke en afschuwelijke misdaden. Niemand is er die goed doet', zegt de dichter in vers 1b

Mensen die zo handelen, verloochenen daarmee de Heer, of tonen Hem niet te kennen. 'Want wie zijn naaste niet liefheeft, kent God niet', schrijft Johannes in zijn eerste brief hst. 3:10.

De toets van ons kennen van God is ons levensgedrag. -

Zeg me hoe u leeft en ik zal zeggen of u in God gelooft.

Het is een vreselijke mogelijkheid die ook op je eigen leven van toepassing kan zijn: dat je gedrag verraadt dat je leeft alsof God er niet is.

Dat kan ook voor een volk gelden, voor een cultuur.

Zo moeten we ons wel eens afvragen of de rijke westerse landen profiteren van een welvaart, die in menig opzicht ten koste gaat van ontwikkelingslanden, zodat wat dat betreft ook van ons geldt, wat er staat in vers 4: bedrivers van ongerechtigheid die mijn volk opeten, als aten zij brood.

Bertold Brecht vertelt van een man die bij de predikant kwam en vroeg: 'bestaat God nu wel of niet?' Waarop de dominee zei: Voordat ik antwoord kan geven op die vraag wil ik eerst jou een tegenvraag stellen: Zou jij je leven veranderen, als God bestond? Als dat zo is, dan kan ik je nog in zoverre verder helpen: dan heb je God nodig! Maar als er in je leven niks veranderen zou, dan is het eigenlijk helemaal geen belangrijke vraag of God bestaat of niet. '

Want de levende God wil iets met het gedrag van mensen

De psalmist ziet dan ook de Here God uit de hemel op aarde kijken naar het gedrag van mensen.

En dan blijkt dat de ene dwaas die zei: 'niks god!' met meerdere dwazen is: allen zijn afgeweken, samen ontaard; er is niemand, die goed doet, zelfs niet één.

Niks, niks van God te zien en zijn bedoelingen.

Helemaal niks?

Toch wel iets, lijkt het, want de dichter spreekt er later over dat de Here God bij het rechtvaardig geslacht is en over zwakken die hun toevlucht bij de Here vinden.

Het is dus niet alleen donker en dwaas op aarde.

Maar Paulus - als hij eeuwen later deze woorden van de psalm citeert in zijn brief aan de Romeinen- dan concludeert hij , dat de gehele wereld dwaas is, onder de zonde en strafwaardig is voor God. Niemand die goed doet (Rom. 3 : 10-12).

Hij bedoelt dan niet te zeggen dat er geen aardige mensen zijn, maar wel dat niemand zich zo goed kan noemen dat 'ie kan zeggen: ik beantwoord helemaal aan Gods doel en ik breng verlossing, heil.

Niemand haalt het plaatje van Gods idealen met deze wereld.

Asl dat waar is dan snap je nog iets meer als er staat in vers 7: Och dat uit Sion redding neerdale.

Dat is een zin die een groot geheim verbergt.

Want Sion is Jeruzalem, en het woordje 'redding luidt in het Hebreeuws: Jeshua, en daarin hoor je de naam van Jezus

Paulus 'verkondigt dan ook, dat er Eén is gekomen, die wel met hoofd en hart en handen geheel en al geloofde in God, dus Zijn naaste totaal liefhad: Jeshua, gestorven en opgestaan in Sion Jeruzalem. Daar komt de redding vandaan.

Dat maakt alles anders.

Terwille van die ene Rechtvaardige wordt de wereld gered.

In Hem is er een bruggehoofd gekomen op aarde.

Omdat Hij werkelijk God kende en God daarmee ons nabij bracht, is ons kennen van God op geheel nieuwe wijze mogelijk geworden.

Want de dwaas zegt in zijn hart: er is geen god.

Maar de wijze getuigt met heel zijn leven: God is er.

Hoe en waar? In de gekruisigde Jezus Christus waar ik met mijn leven en gedrag naar verwijs.

Weet u, de eerste christenen werden door de Romeinen atheïsten genoemd

Want -zeiden de Romeinen- die christenen geloven niet in de goden die zich in de hemel ophouden, machtig en soeverein.

Dat klopt, zeiden de christenen, wij verwijzen naar een God die niet veilig, hoog en droog in zijn hemel is gebleven, maar zich in een mens heeft laten zien op aarde, in een gekruisigde, in die ene rechtvaardige.

En in Hem is vergeving en verzoening gekomen. In Hem is de schuld weggenomen.

Het zou opperste dwaasheid zijn om daarna nog weer te doen alsof er niets gebeurd is en met de rug naar God toe te leven en te zeggen: niks god

Wie het evangelie ontdekt heeft, kan alleen maar zeggen: God 'is' er, op onvergelykelijke wijze.

Dan hoef je ook je eigen ongeloof niet te verdringen, maar dat mag je belijden in het aangezicht van de vergeving, en de bevrijding daarvan smaken.

Juist wie zijn god-loosheid belijdt, wordt een bevrijd mens, in dienst van het Rijk.

Om te variëren op vers 7 van de Psalm- "Dankzij Jezus Christus heeft de Heer een keer gebracht in het lot van Zijn volk", daarom zullen wij als Zijn gemeente ons verheugen.

Dan willen wij het volk niet "opeten als brood", maar aan het volk het Brood des Levens

brengen.

Dan willen wij onze naaste in liefde naar ziel en lichaam dienen.

Dan willen wij met volle toewijding tekenen oprichten van Gods Rijk.

Dan zeggen we niet te geloven in een god die niet bestaat, maar getuigen we van een God die er is.

Jens Peter Jacobsen schreef zijn Novelle 'De Pest in Bergamo'.

In het Middeleeuwse stadje Bergamo breekt de pest uit.

Eerst gaat iedereen nog naar de kerk, maar als de pest onafwendbaar is leeft iedereen alsof God niet bestaat.

Eén grote orgie breekt uit, een bandeloos leven a la Ps. 14.

De slager van de stad houdt een mis waarmee hij alles wat christelijk is belachelijk maakt.

Dan komt er een groep monniken onder leiding van een abt.

De laatste zegt tegen de bevolking dat Christus van het kruis is gegaan en voorgoed is verdwenen.

De mensen schrikken zo van deze boodschap. Dat gaat wel erg ver.

Dan wordt de ramp allen nog maar groter.

Zelfs de slager zegt tegen de abt: 'leugenaar! Christus moet gekruisigd worden! anders gaan we allen naar de verdoemenis!'

Urenlang klinken deze woorden herhaald door het volk.

Diep in het hart van de dwaze mens die zegt: er is geen god, gaat misschien het verlangen schuil, de roep: redt ons Here!

Here, komt uit Sion, uit Jeruzalem

En de Here is gekomen in Christus aan het kruis

De hoogste wijsheid.

Inderdaad: christenen zijn wat dat betreft atheïsten.

Ze geloven niet in goden die in hun veilige hemel blijven, maar in een God die naar de aarde is gekomen in Christus aan het kruis, een voor allen

Een levende God, onvergelijklijk

Geloven in een god die niet bestaat?

Dwaas! God is er! Wis en waarachtig!

Amen

Orde voor zondag 31 augustus 17.00 uur

Voorganger: Ds. Leen Jan Lingen

Organist: Luud Barendrecht

Zingen: Psalm 138:1,2

Stilte-Votum-Groet

Themastelling

Zingen: Gezang 444

Gebed

Zingen: Psalm 14:1

Lezen: Psalm 14

Zingen: Psalm 14:5
Lezing NT: Romeinen 3:9-26
Zingen: Gezang 451:2,3
Preek
Geloofsbelijdenis
Zingen: Gezang 457:4
Gebeden
Collecte
Zingen: Gezang 305:2
Zegen